

Frumvarp til laga

um breytingu á skaðabótalögum nr. 50/1993, með síðari breytingum

Frá dómsmálaráðherra.

1. gr.

Í stað „60%“ í 2. mgr. 2. gr. kemur: 2/3.

2. gr.

Í stað „40%“ í 4. másl. 4. mgr. 5. gr. kemur: 4/9.

3. gr.

Í stað töflunnar í 1. mgr. 6. gr. kemur svohljóðandi tafla:

Aldur	Stuðull	Aldur	Stuðull	Aldur	Stuðull
0	11,438	25	17,433	50	8,284
1	11,746	26	16,992	51	7,983
2	12,064	27	16,551	52	7,682
3	12,389	28	16,110	53	7,381
4	12,724	29	15,669	54	7,080
5	13,067	30	15,226	55	6,777
6	13,420	31	14,774	56	6,464
7	13,782	32	14,322	57	6,151
8	14,155	33	13,870	58	5,838
9	14,537	34	13,418	59	5,525
10	14,929	35	12,968	60	5,212
11	15,332	36	12,675	61	4,844
12	15,746	37	12,382	62	4,476
13	16,171	38	12,089	63	4,108
14	16,608	39	11,796	64	3,740
15	17,057	40	11,504	65	3,373
16	17,517	41	11,142	66	3,089
17	17,990	42	10,780	67	2,805

18	18,499	43	10,418	68	2,521
19	18,369	44	10,056	69	2,237
20	18,238	45	9,693	70	1,953
21	18,077	46	9,411	71	1,626
22	17,916	47	9,129	72	1,412
23	17,755	48	8,847	73	1,109
24	17,594	49	8,565	74	0,667

4. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 15. gr. laganna:

a. 1. málsl. 1. mgr. orðast svo: Fjárhæðir bóta, sem greindar eru í 3. gr., 2. mgr. 4. gr. og 2. másl. 1. mgr. 13. gr., breytast mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á lánskjaravísitölu frá gildistöku laganna, en fjárhæðir bóta, sem greindar eru í 3. og 4. mgr. 7. gr., breytast mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á launavísitölu frá gildistöku laganna.

b. 2. mgr. orðast svo: Bætur skv. 1. mgr. skal ákveða á grundvelli fjárhæða sem gilda þegar bótafjárhæð er ákveðin, að undanskildum bótum fyrir varanlega örorku, sem ákveða skal á grundvelli fjárhæða sem gilda þegar heilsufar tjónþola er orðið stöðugt.

5. gr.

29. gr. laganna orðast svo:

Fjárhæðir samkvæmt lögum þessum eru miðaðar við lánskjaravísitölu eins og hún var 1. júlí 1993 (3282) og launavísitölu eins og hún var á sama tíma (131,3) og taka þær sömu breytingum og mælt er fyrir um í 15. gr., sbr. einnig lög nr. 12/1995, um vísitölu neysluverðs.

6. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2019 og taka til tjónsatvika sem verða eftir gildistöku laganna.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Á grundvelli skaðabótalaga nr. 50/1993 (skbl.) eru fjárhæðir bóta fyrir líkamstjón ákveðnar. Ákvæði laganna skipta því miklu máli fyrir þá fjölmörgu einstaklinga sem verða fyrir líkamstjóni á ári hverju. Að sama skapi hafa þau verulega þýðingu fyrir þá sem sæta skaðabótaábyrgð og váttryggingafélög, sem í flestum tilvikum greiða þær fjárhæðir bóta sem ákvarðaðar eru á grundvelli laganna. Nokkrar deilur urðu við setningu skaðabótalaganna fyrir rúmum tveimur áratugum. Leiddi sú gagnrýni til þess að lögunum var breytt oftar en einu sinni stuttu eftir setningu þeirra, sbr. einkum lög nr. 42/1996 og nr. 37/1999. Fölu síðastnefndu lögin raunar í sér verulegar breytingar. Síðan þá hafa lögin í meginatriðum staðið óbreytt í tæp 20 ár, sbr. þó lög nr. 53/2009 og 124/2009, en þær breytingar lutu að tilteknum afmörkuðum þáttum. Á undanförunum árum hefur umræða um nauðsyn á endurskoðun laganna farið vaxandi. Þannig hafa nýlega verið ritaðar fræðigreinar þar sem hvatt er til endurskoðunar (sbr. Eiríkur Jónsson: „Er breytinga þörf á skaðabótalögum?“, í Afmælisrit – Tryggvi Gunnarsson sextugur 10. júní 2015, bls. 125-146, og Vilhjálmur H.

Vilhjálmsson: „Hugleiðingar um örorkumat samkvæmt skaðabótalögum“, í Afmælisrit – Viðar Már Matthíasson sextugur 16. ágúst 2014, bls. 591-632). Þá hefur farið fram umræða á fundum lögfræðinga, síðast á Lagadeginum 15. apríl 2016, í rökstólum er báru heitið „Er breytinga þörf á skaðabótalögum?“. Af umræðunni sem þar fór fram virtist ljóst að möguleiki væri á að ná nokkuð breiðri sátt meðal þeirra sem að sviði skaðabótaréttar koma um nánar tiltekna breytingar á lögnum, sem brýn þörf væri á.

Dómsmálaráðuneytið ákvað því að hefja endurskoðun á þeim atriðum laganna sem ráðuneytið taldi að samhljómur væri um að óhjákvæmilegt væri að lagfæra hið fyrsta. Undir það féllu ákvæði laganna um svonefndan margfeldisstuðul (forsendur hans), lágmarks- og hámarksárstækjur, vísitölutengingar fjárhæða og frádrátt vegna lífeyrissjóðsgreiðslna. Fékk ráðuneytið Eirík Jónsson, prófessor við lagadeild Háskóla Íslands, til að taka að sér að semja frumvarp um framangreindar breytingar og skipaði jafnframt ráðgjafarhóp til að vera honum og ráðuneytinu til ráðgjafar við endurskoðunina, enda mikilvægt að njóta við verkið samráðs við þá sem helst þekkja til laganna og málaflokksins. Skipað var í ráðgjafarhópinn samkvæmt tilnefningum frá helstu aðilum sem þetta svið snertir. Í hópnum sátu Anna Dögg Hermannsdóttir, hdl., tilnefnd af Samtökum fjármálafyrirtækja, Bergur Þorri Benjámínsson, viðskiptafræðingur, tilnefndur af Sjálfsbjörgu, Elsa Rún Gísladóttir, lögfræðingur, tilnefnd af Sjúkratryggingum Íslands, Sigurjón Unnar Sveinsson, hdl., tilnefndur af Öryrkjabandalagi Íslands, og Vilhjálmur H. Vilhjálmsson, hrl., tilnefndur af Lögmannafélagi Íslands. Er frumvarp þetta afrakstur þeirrar vinnu. Vigfús Árnason, tryggingastærðfræðingur, annaðist þá útreikninga er snerta margfeldisstuðul laganna, sbr. 3. gr. frumvarpsins, en þeir byggðust m.a. á útreikningum sem Ríkisskattstjóri gerði af þessu tilefni. Vigfús annaðist einnig kostnaðargreiningu vegna frumvarpsins á grundvelli gagna frá tryggingafélögnum.

Í frumvarpi þessu er eingöngu um að ræða þær breytingar sem ráðuneytið taldi rétt að ráðast í að þessu sinni. Við vinnslu frumvarpsins kom hins vegar skýrt fram hjá fulltrúum í ráðgjafarhópnum að nauðsynlegt væri að huga að frekari endurskoðun á ákvæðum laganna, þar sem m.a. kæmu til athugunar atriði eins og hvernig staðið er að gerð matsgerða, greiðslu sjúkrakostnaðar og annars fjártjóns, og endurupptöku mála. Sérlega brýnt væri að ráðast í endurskoðun á framkvæmd matsgerða hið fyrsta í framhaldi af þeirri vinnu sem unnin hefur verið við gerð þessa frumvarps.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Tilefni lagasetningarinnar er einkum það að frá því að lög nr. 37/1999 voru sett, sem breyttu ákvæðum skaðabótalaganna nr. 50/1993, hafa orðið breytingar á undirliggjandi forsendum tiltekinna ákvæða laganna. Þannig er ljóst að margfeldisstuðlarnir í 6. gr. laganna hvíla á nánar tilteknum forsendum, sem sumar hafa breyst frá því að stuðullinn var reiknaður út í aðdraganda að setningu laga nr. 37/1999. Þá hefur orðið umtalsverð skerðing á þeim lágmarksárslaunum sem mælt er fyrir um í 3. mgr. 7. gr., í samanburði við laun á vinnumarkaði, auk þess sem hámarksárslaunin í 4. mgr. 7. gr. hafa farið lækkanði í samanburði við launaþróun. Þá hafa breytingar orðið á undirliggjandi forsendum reglna laganna um frádrátt vegna greiðslna frá lífeyrissjóði, í 2. mgr. 2. gr. og 4. mgr. 5. gr., með aukinni hlutdeild vinnuveitenda í lágmarksiðgjaldi.

Markmið lagasetningarinnar er að bregðast við framangreindri þróun og laga ákvæði laganna að núverandi aðstæðum. Slíkt verður að telja nauðsynlegt enda fela ákvæðin í núgildandi mynd í sér að bætur fyrir líkamstjón eru ekki lengur í samræmi við það sem lagt var upp með við setningu laga nr. 37/1999. Í því sambandi athugast m.a. að margfeldisstuðull laganna er einn þriggja lykilkþátta við ákvörðun bóta fyrir varanlega

örorku. Afleiðingin af því að stuðullinn er ekki lengur réttur m.t.t. undirliggjandi forsendna er sú að bætur eru ekki lengur réttar m.t.t. sömu forsendna. Þá athugast að þegar fjárhæð lágmarksárslauna laganna var ákveðin nam hún u.þ.b. 85% af meðallaunum landverkafólks en nemur í dag ekki nema rúmum helmingi af meðallaunum verkafólks, sbr. nánari umfjöllun um 4. gr. hér á eftir. Þá hafa sífellt fleiri tjónþolar þurft að sæta hámarksárslaunum laganna, með tilheyrandi skerðingu bóta, vegna meiri hækkunar launa á vinnumarkaði en hámarksárslauna laganna. Hafa hér svo verulegar breytingar átt sér stað að nauðsynlegt er að uppfæra ákvæði laganna. Í því felst í reynd ekki efnisbreyting heldur eingöngu að ákvæði laganna eru færð til samræmis við þær forsendur sem lágu til grundvallar lögum nr. 37/1999, í því skyni að markmiðum skaðabótalaga, um fullar bætur fyrir raunverulegt tjón (sbr. m.a. Alpt. 1992-93, A-deild, bls. 3622), verði betur náð.

3. Meginefni frumvarpsins.

Helstu breytingarnar sem felast í frumvarpinu eru eftirfarandi:

1) Margfeldisstuðlarnir í 6. gr. laganna eru uppfærðir, til samræmis við breytingar á undirliggjandi forsendum sem orðið hafa frá því að núgildandi stuðlar voru teknir upp með lögum nr. 37/1999.

2) Vísitölutengingum í 15. gr. laganna er breytt, en af þeirri breytingu leiðir umtalsverð hækkun á lágmarks- og hámarksárslaunum 3. og 4. mgr. 7. gr. laganna miðað við það sem nú er.

3) Frádráttarreglum vegna greiðslna frá lífeyrissjóði er lítillaga breytt vegna breytinga sem orðið hafa á undirliggjandi forsendum þeirra.

Með framangreindum breytingum eru helstu viðmiðanir í lögnum, sem nauðsyn ber til að laga vegna þeirrar þróunar sem orðið hefur frá setningu laga nr. 37/1999, uppfærðar, og markmiði lagasetningarinnar þannig náð.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið gaf ekki sérstakt tilefni til að rannsaka samræmi þess við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar. Í því sambandi skal áréttað að frumvarpið felur fyrst og fremst í sér uppfærslu á viðmiðum sem þegar eru í lögnum og umrædd ákvæði hafa verið talin innan marka stjórnarskrárinnar að því marki sem á þau hefur reynt fyrir dómi. Þá skal nefnt að enn sem komið er hefur ekki átt sér stað nein samræming hins almenna skaðabótaréttar á vettvangi Evrópusambandsins/Evrópska efnahagssvæðisins og ræðst hann því í meginatriðum af reglum landsréttar.

5. Samráð.

Frumvarpið snertir fyrst og fremst þá einstaklinga sem eiga eftir að verða fyrir líkamstjóni í framtíðinni og váttryggingafélög, sem í flestum tilvikum greiða þær fjárhæðir sem ákvarðaðar eru á grundvelli skaðabótalaga. Líkt og að framan er rakið var myndaður ráðgjafarhópur samkvæmt tilnefningum frá helstu félagasamtökum og stofnunum sem frumvarpið eða málaflökkurinn varðar, þ.e. frá Öryrkjabandalagi Íslands, Sjálfsbjörgu, Samtökum fjármálafyrirtækja, Lögmannafélagi Íslands og Sjúkratryggingum Íslands. Í tengslum við uppreikning á margfeldisstuðlum laganna var einnig leitast við að hafa samráð við héraðs tryggingastærðfræðinga og voru þær breytingarnar kynntar á félagsfundi Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga og leita eftir sjónarmiðum félagsmanna um forsendur margfeldisstuðlanna. Þá bárust ráðgjafarhópnum athugasemdir frá Samtökum fyrirtækja í sjávarútvegi.

6. Mat á áhrifum.

Samþykkt frumvarpsins felur í sér að margfeldisstuðlar skaðabótalaga verða lagaðir að núverandi aðstæðum, en af því leiðir að fjárhæðir bóta fyrir varanlega örorku verða nær því að tryggja tjónþolum fullar bætur fyrir raunverulegt tjón þeirra, til samræmis við meginmarkmið skaðabótalaga. Ótvíræðir hagsmunir eru af því að fjárhæðir skaðabóta endurspegli raunverulegt tjón, jafnt fyrir tjónþola, váttryggingafélög, aðra þá sem verða bótaskyldir, sem og samfélagið allt. Ljóst er að breytingin felur í sér nokkra hækkun á margfeldisstuðlunum, sem mun þ.a.l. leiða til hækkunar greiðslna frá váttryggingafélögum og öðrum þeim sem greiða skaðabætur. Hækkun stuðlanna verður þó ekki talin mjög veruleg, sbr. nánari umfjöllun um 3. gr. frumvarpsins.

Þá felur samþykkt frumvarpsins í sér að fjárhæðir lágmarks- og hámarksárslauna laganna hækka miðað við það sem nú er og tengjast til frambúðar þróun launa á vinnumarkaði. Með því er leiðrétt sú skerðing sem orðið hefur á umræddum fjárhæðum í samanburði við laun á vinnumarkaði, sem leitt hefur til lægri bóta og skerðingar hjá fleiri tjónþolum en raunin var þegar fjárhæðirnar voru ákveðnar. Verðandi tjónþolar hafa ótvíræða hagsmuni af því að sú rýrnun sem orðið hefur á framangreindum fjárhæðum verði leiðrétt, og um leið standa almannahagsmunir til þess, enda er það tiltekinn hluti almennings, sem óvíst er nú hver verður, sem mun lenda í bótaskyldu líkamstjóni í framtíðinni. Breytingarnar munu leiða til hækkunar á bótafjárhæðum hjá vissum hópi tjónþola og þ.a.l. til aukinna greiðslna af hálfu váttryggingafélaga.

Breytingarnar á frádráttarreglum vegna greiðslna úr lífeyrissjóði munu auka frádrátt frá bótum fyrir tímabundið atvinnutjón og varanlega örorku. Þær munu þannig lækka umræddar bætur og þ.a.l. greiðslur frá váttryggingafélögum. Líkt og nánar er rakið í umfjöllun um 1. og 2. gr. frumvarpsins miðar breytingin að því að laga umrædd ákvæði að breytingu sem orðið hefur á greiðslu lágmarksíðgjalda í lífeyrissjóð og koma þeim þannig til samræmis við undirliggjandi forsendur frádráttarreglnanna, sem telja verður eðlilegt og nauðsynlegt.

Samkvæmt framansögðu ganga áhrif einstakra breytinga sem í frumvarpinu felast að nokkru leyti í sitt hvora áttina, þ.e. þær leiða ýmist til hækkunar eða lækkunar á bótum. Þó er ljóst að heildaráhrif frumvarpsins munu fela í sér hækkun á bótum miðað við það sem nú er og þannig hærri greiðslur af hálfu váttryggingafélaga. Í kostnaðargreiningu, dags. 29. september 2017, sem Vigfús Ásgeirsson, tryggingastærðfræðingur, gerði og byggir á tjónum sem gerð voru upp hjá váttryggingafélögum á árinu 2016, er komist að þeirri niðurstöðu að kostnaður váttryggingafélaganna vegna líkamstjónsþáttar ökutækjatjóna ykist um 26,2% með breytingunum á margfeldisstuðlum, hámarks- og lágmarksárslaunum, en að kostnaður vegna annars tjóns ykist um 35,8%. Gera má ráð fyrir u.þ.b. 20% kostnaðaraukningu vegna ökutækjatrýgginga þegar munatjónsþáttur þeirra er tekinn með. Í kostnaðargreiningunni er tekið fram að það sé tryggingafélaganna, hvers og eins, að ákveða sín íðgjöld og aðrir þættir geti einnig komið til skoðunar við þá ákvörðun. Hækkunin muni þó skila sér til tjónþola í hærri bótum.

Sjúkratryggingar Íslands greiða bætur úr sjúklingatryggingu og um ákvörðun bótafjárhæðar fer eftir ákvæðum skaðabótalaga. Bætur úr sjúklingatryggingu eru greiddar úr bótasjóði ríkisins og hærri skaðabætur leiða eðlilega til hærri greiðslna úr honum Hið sama á við um greiðslur vegna skaðabótaábyrgðar ríkisins á líkamstjóni.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með lögum nr. 37/1999 var gerð sú breyting að í 2. mgr. 2. gr. skbl. var kveðið á um að frá bótum fyrir tímabundið atvinnutjón skyldi draga „60% af greiðslu frá lífeyrissjóði“. Breytingin var hluti af víðtækum breytingum á lögnum, sem fólu m.a. í sér upptöku nýs margfeldisstuðuls og breytingu á frádráttarreglum í tilviki bóta fyrir varanlega örorku, sbr. atugasemdir við 2. og 3. gr. frumvarpsins hér á eftir.

Segja má að grunnhugsunin í frádráttarreglum laganna sé sú að greiðslur frá þriðja manni dragist frá að því marki sem annar en tjónþoli hefur kostað til þeirra. Þegar lög nr. 37/1999 voru sett var almenna reglan sú að vinnuveitandi innti af hendi 60% af lágmarksiðgjaldi í lífeyrissjóð (6% af heildarlaunum) en launþeginn sjálfur 40% (4% af heildarlaunum). Reglan um frádrátt vegna greiðslu frá lífeyrissjóði, sem tekin var upp í 2. mgr. 2. gr. skbl., miðaði því við að einungis 60% af slíkri greiðslu kæmi til frádráttar bótum, þ.e. sá hluti sem til væri kominn vegna framlags vinnuveitandans, en ekki þau 40% sem til væru komin vegna framlags launþegans, þ.e. tjónþolans sjálfs (sbr. Alþt. 1998-99, A-deild, bls. 3908-3909).

Framangreind hlutföll hafa nú breyst, enda varð almenna reglan frá 1. janúar 2007 sú að vinnuveitandi greiddi 8% af heildarlaunum launþega í lífeyrissjóð en launþeginn áfram 4%, sbr. lög nr. 167/2006, sem fólu í sér breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og fleiri lögum, en löggin voru sett í kjölfar kjarasamninga á almennum vinnumarkaði. Nýverið hafa síðan orðið frekari hækkanir á framlagi vinnuveitanda í lífeyrissjóð, sbr. SALEK-samkomulagið svonefnda frá janúar 2016, sem miðar við hækkun framlags í áföngum til 1. júlí 2018, þegar framlagið skal nema 11,5% af launum.

Samkvæmt framansögðu hefur orðið talsverð breyting á hlutfallinu á milli framlags vinnuveitanda annars vegar og launþega hins vegar í lífeyrissjóð. Með þeim breytingum sem hér eru lagðar til er gert ráð fyrir að frádráttarreglan taki tillit til þessara breytinga, enda verður að telja þær forsendur sem ákvæðið hvílir á að þessu leyti, um frádrátt í samræmi við hlutfall í iðgjöldum, eðlilegar. Í þeim efnum þykir hins vegar ekki fært að leggja til grundvallar þau hlutföll sem verða fyrir hendi eftir þær hækkanir sem nú standa yfir eru afstaðnar, enda væri það ósanngjarnt gagnvart þeim hópi tjónþola sem slasast mun á næstu árum, sem hefur í flestum tilfellum greitt herra hlutfall lífeyrissjóðsiðgjalda í gegnum tíðina en raunin verður um launþega eftir þær hækkanir. Þess í stað þykir eðlilegt að horfa til þeirra hlutfalla sem urðu almenn frá 1. janúar 2007 og giltu síðan í um áratug, en þau fela um leið í sér stærðir sem eru á milli þess sem gildi fyrir 2007 og þess sem væntanlega mun gilda í framtíðinni samkvæmt framansögðu. Frá og með árinu 2007 greiddi vinnuveitandi almennt 2/3 af lágmarksiðgjaldinu, í stað 60% þegar lög nr. 37/1999 voru sett, en launþeginn 1/3, í stað 40% þegar lög nr. 37/1999 voru sett. Kveður tillagan því á um að í stað 60% af greiðslu frá lífeyrissjóði komi 2/3 af greiðslu frá lífeyrissjóði. Er stærðin sett fram sem almennt brot en ekki prósentuhlutfall, þar sem hinu síðarnefnda myndi fylgja mikill fjöldi aukastafa.

Um 2. gr.

Þetta ákvæði frumvarpsins felur í sér samskonar breytingu að því er varðar bætur fyrir varanlega örorku og 1. gr. frumvarpsins felur í sér varðandi bætur fyrir tímabundið atvinnutjón. Með lögum nr. 37/1999 voru breytingar gerðar á 4. mgr. 5. gr. skbl., sem fólu m.a. í sér að í 4. másl. ákvæðisins var mælt fyrir um að frá skaðabótakröfu vegna varanlegrar örorku skyldi draga 40% af reiknuðu eingreiðsluverðmæti örorkulífeyris frá lífeyrissjóði og að við útreikninginn skyldi miða við 4,5% ársafvöxtun. Hugsunin að baki reglunni var hin sama og lýst er í umfjöllun um 1. gr. frumvarpsins, þ.e. að vinnuveitandi greiddi 60% iðgjalda í lífeyrissjóð og því ætti að draga frá 60% af þeim greiðslum sem

tjónþoli fengi úr lífeyrissjóði. Þar sem lífeyrisgreiðslur eru skattskyldar og þar sem miðað var við skatthlutfallið $1/3$ í forsendum fyrir lögum nr. 37/1999 var 60% hlutdeildin lækkuð um þriðjung og því ákveðin $2/3 \times 60\% = 40\%$ (sbr. Alþt. 1998-99, A-deild, bls. 1293).

Líkt og rakið var í umfjöllun um 1. gr. frumvarpsins breyttist hlutfall vinnuveitanda í lágmarksiðgjaldi fyrir um 10 árum og eðlilegt að breyting verði gerð á framangreindum frádrætti til samræmis við það og hinar undirliggjandi forsendur frádráttarreglunnar. Hlutfall vinnuveitanda í iðgjaldinu frá og með árinu 2007 var almennt $2/3$ en færa verður þá stærð niður um þriðjung, líkt og hina eldri stærð. Því er mælt fyrir um að í stað 60% í komi $2/3 \times 2/3 = 4/9$, en stærðin er sett fram sem almennt brot en ekki prósentuhlutfall, þar sem hinu síðarnefnda myndi fylgja mikill fjöldi aukastafa.

Um 3. gr.

Í greininni eru lagðir til nýir margfeldisstuðlar í 1. mgr. 6. gr. skbl., til samræmis við breytingar sem orðið hafa síðan núgildandi margfeldisstuðlar voru teknir upp með lögum nr. 37/1999.

Forsendur margfeldisstuðlanna þegar þeir voru reiknaðir út árið 1998 voru eftirfarandi (sbr. Alþt. 1998-99, A-deild, bls. 1293-1294 og 3909):

- a. Notaðir voru tryggingafræðilegir stuðlar sem sýna hversu mikið árstekjur margfaldast ef bættar eru tapaðar vinnutekjur til 75 ára aldurs. Við útreikning stuðlanna var tekið tillit til dánar- og örorkulíkinda. Þá var tekið tillit til starfslíkinda eftir 67 ára aldur. Byggt var á íslenskum dánarlíkum árunna 1991-1995. Örorkulíkur voru byggðar á danskri reynslu. Starfslíkindi voru reiknuð út frá tölum um atvinnuþátttöku í vinnumarkaðskönnun Hagstofu Íslands frá því í apríl 1998.
- b. Miðað var við 4,5% ársafvöxtunarforsendu frá 18 ára aldri tjónþola. Var sú forsenda í samræmi við niðurstöðuna í Hrd. 1995, bls. 937 og í samræmi við þá ávöxtunarmöguleika sem taldir voru fyrir hendi í þjóðfélaginu, þegar miðað væri við áhættulitla ávöxtun.
- c. Miðað var við að bætur til barna ávöxtuðust um 3% á ári til 18 ára aldurs, en 4,5% eftir það. Lagt var til grundvallar að barn sem væri tjónþoli byrjaði að hafa tekjur 18 ára og því ekki bættur tekjumissir að því aldursmarki.
- d. Miðað var við að skerðing vegna tekjuskattshagræðis og eingreiðslu væri 33,3%.
- e. Inn í margföldunarstuðullinn var reiknað álag til þess að mæta áhrifum 10% fjármagnstekjuskatts.
- f. Litið var til þeirrar staðreyndar að launatekjur manna dreifast ójafnt yfir starfsævina. Tekjur manna væru að jafnaði hæstar um miðbik starfsævinnar en lækkuðu síðan nokkuð fram að starfslokum. Í stuðlinum var reiknað 30% álag á tekjur þess sem slasast 18 ára gamall eða yngri, sem stíglækkar fram til loka 29. aldursárs.
- g. Stuðullinn var látinn gilda jafnt fyrir bæði kyn.

Ljóst er að sumar framangreindra forsendna hafa breyst, svo sem hlutfall fjármagnstekjuskatts, auk þess sem þau gögn sem stuðst var við eru komin nokkuð til ára sinna. Var Vigfúsi Ásgeirssyni, tryggingastærðfræðingi, falið að endurreikna stuðlana m.t.t. þeirra forsendna sem breyst hefðu frá því að núgildandi stuðlar voru reiknaðir. Helstu forsendur fyrir hinum endurreiknuðu stuðlum, sem er að finna í frumvarpsgreininni, eru eftirfarandi:

- a. Launaþróun eftir aldri var reiknuð út frá atvinnutekjum samkvæmt skattframtölum. Þar sem skbl. tilgreina lágmarks- og hámarksárslaun var tekið tillit til þeirra þegar launaferilinn var reiknaður. Ríkisskattstjóri reiknaði meðallaun allra samkvæmt skattframtölum 2015, þó þannig að ef laun framteljanda voru lægri en lágmarksárslaunin voru lágmarksárslaunin notuð í stað raunverulegra launa. Að sama skapi voru hámarksárslaun laganna notuð í stað raunverulegra launa ef laun framteljanda voru hærri en hámarksárslaunin. Í ljósi þeirrar breytingar sem lögð er til í 4. gr. frumvarpsins, þess efnis að fjárhæð lágmarks- og hámarksárslauna breytist framvegis í hlutfalli við breytingar á launavísitölu fremur en lánskjaravísitölu, var fjárhæð lágmarks- og hámarksárslaunanna við útreikninginn miðuð við launavísitölu (þ.e. hækkun launavísitölu frá 131,3 í júlí 1993 til 483,5 meðallaunavísitölu ársins 2014, en skattframtöl 2015 sýna launatekjur ársins 2014). Með þessum hætti fékkst fall yfir launaþróun eftir aldri, byggt á tölfræðilegum gögnum, sem stuðlarnir byggja síðan á, en slíku var ekki að heilsa þegar núgildandi stuðlar voru reiknaðir út.
- b. Hvað varðar ávöxtun/afvöxtunarforsendu er áfram miðuð við 4,5%. Í því sambandi athugast að þótt telja megi tryggingafræðilegar forsendur um langtímaávöxtun eðlilegra viðmið, þá voru þær forsendur hinar sömu þegar núgildandi stuðlar voru reiknaðir út þannig að þar hefur engin breyting orðið. Á hinn bóginn hefur fjármagnstekjuskattur hækkað í 20%. Þess vegna eru stuðlarnir reiknaðir miðuð við 4,5% vexti, að teknu tilliti til 20% fjármagnstekjuskatts, eða 3,6% nettóávöxtun á ári. Þessi forsenda var látin gilda fyrir alla aldurshópa.
- c. Hvað varðar brottfall vegna andláts og örorku er miðuð við nýjustu eftirlífendatöflur, sem byggja á reynslu árána 2010 til 2014 á Íslandi, og íslenskar örorkutöflur sem byggja á reynslu íslenskra lífeyrissjóða á árunum 1998 til 2002. Þegar núverandi stuðlar voru reiknaðir út var miðuð við fulla atvinnuþátttöku til 67 ára aldurs, sem jafngildir því að ekki var reiknað með neinu brottfalli vegna atvinnumissis. Hér er ekki reiknað með brottfalli vegna atvinnumissis.
- d. Sem fyrr segir var ekki, við útreikning á núgildandi stuðlum, tekið mið af breytilegum tekjum eftir aldri út frá tölfræðilegum gögnum, heldur var ákveðið álag lagt á tekjur hinna yngri. Útreikningar samkvæmt núgildandi forsendum gefa lægri stuðla fyrir þá yngstu vegna þess að álagið þá vegur þyngra en hækkun samkvæmt launaferli í hinum nýju útreikningum. Þess vegna var gamli stuðullinn látinn halda sér þegar hann var hærri en útreikningur samkvæmt núgildandi forsendum.
- e. Að öðru leyti en að framan greinir er miðuð við sömu forsendur og þegar núgildandi stuðlar voru reiknaðir út, þ.á m. að skerðing vegna tekjuskattshagræðis og eingreiðslu sé 33,3%.

Líkt og samanburður á núgildandi stuðlum og stuðlunum í frumvarpsgreininni ber með sér felur breytingin í sér nokkra hækkun á stuðlum, án þess þó að hún geti talist veruleg. Eru stuðlarnir óbreyttir fram að 18 ára aldri en hækkunin er hvað mest á bilinu 25 til 32 ára. Svo dæmi sé tekið verður stuðullinn fyrir 27 ára 16,551 í stað 14,161 áður.

Með þessu hafa stuðlarnir verið uppfærðir, til samræmis við nýjustu og bestu fánlegu upplýsingar og gögn, en á grundvelli sömu meginforsendna og lagt var upp með við útreikning núgildandi stuðla. Verður að telja stuðlana í frumvarpsgreininni mun nær því en núgildandi stuðlar að tryggja tjónþolum fullar bætur fyrir raunverulegt tjón þeirra, til samræmis við meginmarkmið skaðabótalaga.

Um 4. gr.

Í greininni eru lagðar til þrenns konar breytingar á 15. gr. skbl., sem lýtur að vísitölutengingum þeirra fjárhæða sem fram koma í lögunum. Í fyrsta lagi fela breytingarnar í sér leiðréttingu á tilteknum augljósum villum sem í 1. másl. 1. mgr. 15. gr. eru. Í öðru lagi fela þær í sér að lágmarks- og hámarksárslaunin í 3. og 4. mgr. 7. gr. laganna verða tengd launavísitölu fremur en lánskjaravísitölu, en sú breyting felur í sér talsverða hækkun á lágmarks- og hámarksárslaunum miðað við þróun umræddra vísitalna frá gildistöku laganna. Í þriðja lagi felur þessi grein frumvarpsins í sér að orðalag 2. mgr. 15. gr. laganna er fært til samræmis við dómaframkvæmd Hæstaréttar, en þar er ekki um efnislega breytingu að ræða. Verður hér gerð grein fyrir þessum þrenns konar breytingum hverri í sínu lagi.

Í 1. másl. 1. mgr. 15. gr. skbl. eru tilteknar augljósar villur. Þannig vísar málsliðurinn í fyrsta lagi til 1. mgr. 4. gr. og mælir þannig fyrir um að fjárhæðir í 1. mgr. 4. gr. skuli breytast í samræmi við breytingar á lánskjaravísitölu. Í 1. mgr. 4. gr. er hins vegar engar fjárhæðir að finna, heldur ætti 1. mgr. 15. gr. réttilega að vísa til 2. mgr. 4. gr., sem hefur að geyma fjárhæðir bóta fyrir varanlegan miska. Í öðru lagi inniheldur málsliðurinn enga tilvísun til 4. mgr. 7. gr., sem hefur að geyma fjárhæð hámarksárslauna við útreikning bóta fyrir varanlega örorku. Ekki getur þó farið á milli mála að ætlunin hafi verið sú að hámarksárslaun fylgdu breytingu vísitölu, rétt eins og lágmarksárslaunin í 3. mgr. 7. gr., sem málsliðurinn vísar til. Framangreind atriði virðist vera að rekja til þess að við setningu laga nr. 37/1999 hafi ekki verið gerðar allar þær breytingar á 1. mgr. 15. gr. sem nauðsyn krafði. Réttarframkvæmdin hefur verið með þeim hætti að litið hefur verið fram hjá framangreindum misfellum, þ.e. 1. mgr. 15. gr. virðist iðulega beitt líkt og hún vísi til 2. mgr. 4. gr. sem og 4. mgr. 7. gr., þrátt fyrir að hún geri það ekki. Lagfæring framangreindra atriða leiðir þannig ekki til breytinga á núverandi framkvæmd en gerir ákvæðið rétt í lögunum. Í breytingunni sem hér er lögð til á málsliðnum felst að tilvísun í 1. mgr. 4. gr. er breytt í 2. mgr. 4. gr., auk þess sem tilvísun til 4. mgr. 7. gr. kemur inn í málsliðinn.

Í 3. mgr. 7. gr. skbl. er mælt fyrir um tiltekin lágmarksárslaun sem nota skal við útreikning bóta fyrir varanlega örorku. Þau nema 1.200.000 kr. fyrir 66 ára og yngri. Fjárhæðin er síðan með 15. gr. tengd breytingum á lánskjaravísitölu, sem við setningu skbl. var sá almenni mælikvarði sem farið var eftir við verðtryggingu fjárskuldbindinga (sbr. Alþt. 1992-93, A-deild, bls. 3655), en frá 1. apríl 1995 hefur vísitalan hækkað til samræmis við hækkun vísitölu neysluverðs, sbr. lög nr. 12/1995 og 13/1995. Þegar fjárhæð lágmarksárslaunanna var ákveðin árið 1999, með lögum nr. 37/1999, var höfð hliðsjón af meðallaunum landverkafólks innan ASÍ. Þannig er vísað til þess, í greinargerð með því frumvarpi sem varð að lögunum, að í eldri tillögum frá árinu 1995 hafi verið miðað við 1.400.000 kr., sem hafi svarað nánast til meðallauna landverkafólks innan ASÍ á árinu 1994 (þau meðallaun námu 1.414.000 kr.). Sú gagnrýni hefði komið fram að umrædd viðmiðun væri of há og með hliðsjón af því væri fjárhæðin 1.200.000 kr. lögð til (sbr. Alþt. 1998-99, A-deild, bls. 1296). Samkvæmt þessu virðist fjárhæðin hafa verið ákveðin sem u.þ.b. 85% af meðallaunum landverkafólks og hefur síðan uppfærst samkvæmt breytingum á lánskjaravísitölu frá gildistöku laganna. Launavísitala hefur hins vegar hækkað verulega umfram lánskjaravísitölu frá gildistöku laganna. Þannig hækkaði lánskjaravísitalan úr 3282 í 8658 frá júlí 1993 til desember 2016, sem felur í sér rúmlega 2,5-földun, eða 263,8% hækkun. Á sama tíma hækkaði launavísitalan úr 131,3 í 592,2, sem felur í sér u.þ.b. 4,5-földun, eða 451% hækkun. Svo horft sé sérstaklega til meðaltekna verkafólks má benda á að þær námu 5.700.000 kr. á árinu 2015 (475.000 kr. á mánuði samkvæmt vefsíðu Hagstofu

Íslands, www.hagstofa.is, Laun eftir launþegahópi, starfsstétt og kyni 2015). Uppfærð lágmarksárslaun miðað við júlí sama ár námu 3.091.500 kr., sem svarar til u.þ.b. 54% af meðaltekjum verkafólks. Samkvæmt þessu hefur bilið á milli lágmarksárslaunanna í 3. mgr. 7. gr. og þeirra meðaltekna verkafólks, sem þau tóku mið af, breikkað umtalsvert, og nú er svo komið að lágmarksárslaunin, sem voru upphaflega 85% af meðallaunum landverkafólks, eru ekki nema rúmur helmingur af meðaltekjum verkafólks. Telja verður brýnt að leiðrétta þessa rýrnun á lágmarksárslauninum m.t.t. launatekna, enda felur hún í sér að þeir sem falla undir 3. mgr. 7. gr. hafa borið sífellt minna úr bótum í samanburði við þá sem falla undir almennu regluna í 1. mgr. 7. gr. Í því sambandi er rétt að benda á að eins og dómafrákvæmd er háttáð um 2. mgr. 7. gr., sem veitir heimild til að meta árslaun sérstaklega í vissum tilvikum, er ljóst að margir tjónþolar, sem líklegt verður að telja að muni hafa hærri tekjur en samkvæmt 3. mgr. 7. gr., þurfa engu að síður að sæta þeirri lágmarksviðmiðun sem þar greinir. Þannig er ljóst að Hæstiréttur hefur gert kröfu til þess að námsmenn séu komnir nærri námslokum til að fá notið meðaltalslauna þeirrar starfstéttar sem þeir mennta sig til á grundvelli 2. mgr. 7. gr. Til að mynda verður að telja ljóst að háskólanemi, sem lokið hefur einu og hálfu ári í laganámi eða verkfræðinámi þegar hann lendir í slysi, þurfi að sæta lágmarksárslauninum í 3. mgr. 7. gr., svo fremi sem hann hefur ekki þegar einhverja tekjueynslu á vinnumarkaði. Telja verður allar líkur á því að slíkur einstaklingur muni njóta tekna talsvert yfir lágmarksárslauninum, en að óbreyttri dómafrákvæmd þarf hann hins vegar að sæta lágmarkinu. Með öðrum orðum, undir 3. mgr. 7. gr. falla fleiri aðilar en þeir sem lágra eða engra tekna munu njóta í reynd, og meðan svo er verður að telja mikilvægt að fjárhæðin í ákvæðinu sé í vissum lágmarkstengslum við laun á almennum vinnumarkaði.

Svipað má segja um hámarksárslaunin í 4. mgr. 7. gr. og lágmarksárslaunin, þ.e. skrið launa umfram lánskjaravísitölu hefur leitt til þess að fjárhæð hámarksárslaunanna, sem er 4.500.000 kr. og uppfæriskvæmt breytingum á lánskjaravísitölu, hefur farið lækkanði í samanburði við laun. Í lögskýringargögnum er ekki að finna skýringar á því af hverju fyrrnefnd fjárhæð var valin sem hámarksárslaun, þ.e. þar er ekki vísað sérstaklega til einhverra tölfraðilegra upplýsinga um laun (sbr. Alþt. 1992-93, A-deild, bls. 3648 og Alþt. 1998-99, A-deild, bls. 1295). Á hinn bóginn eru þar m.a. færð fram þau rök fyrir hámarksárslaunum að eðlilegt sé að menn með óvenjuháar tekjur beri sjálfir það tjón sem stafi af missi þess hluta teknanna „sem fara að miklum mun fram úr því sem venjulegt er meðal tekjuhárra manna“. Tekjuháir einstaklingar geti auðveldlega keypt váttryggingar sem tryggja þeim bætur fyrir tjón er þeir kunni að verða fyrir vegna umræddrar takmörkunar. Þá megi ætla að ýmsir þeir sem njóta svo hárra tekna hafi þær aðeins tímabundið. Fyrrnefnd þróun lánskjaravísitölu í samanburði við laun gerir það að verkum að fjölgað hefur í hópi þeirra tjónþola sem eru yfir hámarksárslauninum, og þurfa því að sæta þeim. Ljóst er að slíkir tjónþolar fá ekki fullar bætur fyrir tjón sitt. Eins og þróunin hefur orðið verður tæplega talið að sú lýsing sé rétt í dag að þær tekjur sem eru yfir hámarkinu fari „að miklum mun fram úr því sem venjulegt er meðal tekjuhárra manna“. Fjárhæð hámarksárslaunanna miðað við desember 2016 nemur 11.871.000 kr. eða 989.250 kr. á mánuði. Fullyrða má að í dag teljist ein milljón á mánuði ekki fara verulega fram úr því sem venjulegt er meðal tekjuhárra manna, enda mega slík laun raunar teljast nokkuð algeng meðal ýmissa starfsstétta. Þegar litið er til upplýsinga um meðallaun eftir störfum samkvæmt flokkun Hagstofunnar er ljóst að meðallaun í sumum flokkum eru í dag ekki fjarri og jafnvel yfir hámarkinu. Hér má t.d. nefna að meðalmánaðarlaun fullvinnandi launamanna í flokknum „242 Sérfræðistörf í lögfræði“ námu 876.000 kr. á árinu 2015, í flokknum „1 Störf stjórnmenda“ 1.001.000 kr. og í

flokknum „3144 Sérfræðistörf við flugumsjón“ 1.090.000 kr. (samkvæmt vefsíðu Hagstofu Íslands, Laun fullvinnandi launamanna eftir starfi og kyni 2015). Til marks um framangreinda þróun má einnig benda á að árið 1998 námu meðallaun í flokknum „1 Störf stjórnenda“ 314.000 kr., eða 3.768.000 kr. á ársgrundvelli, en í júlí 1998 stóðu uppfærð hámarksárslaun í 4.981.500 kr. Samkvæmt því svöruðu meðallaunin í umræddum flokki til u.þ.b. 75% af hámarksárslauninum árið 1998 en voru komin nokkuð yfir hámarksárslaunin árið 2015 (meðallaunin voru þá 12.012.000 kr. á ársgrundvelli á meðan hámarksárslaunin voru, miðað við júlí 2015, 11.593.000 kr.). Hér hafa einungis nokkur dæmi verið nefnd en þau, líkt og önnur dæmi sem taka mætti, bera með sér hækkun launa umfram vísitöluhækkun hámarksárslaunanna. Verður að telja fulla ástæðu til þess að hækka hámarksárslaunin samkvæmt 4. mgr. 7. gr., enda takmarkast heimildin ekki lengur við fáa einstaklinga með verulega hærri tekjur en aðrir tekjuháir einstaklingar, líkt og lagt upp var upp með við setningu skaðabótalaga. Í þessu sambandi athugast jafnframt að ákvæðið víkur frá meginmarkmiði laganna um að tryggja tjónþolum fullar bætur fyrir tjón sitt og því eðlilegt að marka slíkri undanþágu þröngan farveg.

Til að gera framangreindar lagfæringar á fjárhæð lágmarks- og hámarksárslaunanna mætti auðvitað gera beinar breytingar á þeim fjárhæðum sem nefndar eru í 3. og 4. mgr. 7. gr. Hér er hins vegar lagt til að sú leið verði frekar farin að breyta vísitölutengingu fjárhæðanna, þ.e. að í stað þess að breytast samkvæmt lánskjaravísitölu breytist fjárhæðirnar mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á launavísitölu frá gildistöku laganna. Þetta felur í sér talsverða hækkun miðað við stöðuna í dag. Sé til að mynda litið til desember 2016 nemur fjárhæð lágmarksárslaunanna 3.165.500 kr. ef uppfært er samkvæmt lánskjaravísitölu en 5.412.500 kr. ef uppfært er samkvæmt launavísitölu. Á sama tíma nemur fjárhæð hámarksárslaunanna 11.871.000 kr. ef uppfært er samkvæmt lánskjaravísitölu en 20.296.500 kr. ef uppfært er samkvæmt launavísitölu. Hlutfallslega er um tæplega 71% hækkun að ræða. Með þessu eru framangreindar fjárhæðir, sem a.m.k. að því er varðar lágmarksárslaun tóku mið af launum á vinnumarkaði, tengd breytingum sem orðið hafa á launum, sem telja verður eðlilegri tengingu en við lánskjaravísitölu. Hér má t.a.m. benda á að líkt og fyrr greinir námu meðaltekjur verkafólks 5.700.000 kr. árið 2015, en uppfærð samkvæmt launavísitölu námu lágmarksárslaunin á sama tíma 4.780.000 kr. (í júlí 2015), eða u.þ.b. 84% af meðaltekjum verkafólks, sem svarar til nánast sama hlutfalls og þegar fjárhæðin var ákveðin í upphafi. Um leið er með þessu tryggt að lágmarks- og hámarksárslaunin breytast til frambúðar í samræmi við þróun launa og því kemur ekki til samskonar rýrnunar í samanburði við laun og orðið hefur á undanförunum árum, eða eftir atvikum vaxtar í samanburði við laun. Hér má og benda á að meginreglan um árslaun í 1. mgr. 7. gr. skbl., sem hverju sinni kemur til álita hvort gefi fjárhæð undir lágmarksárslauninum eða yfir hámarksárslauninum, mælir fyrir um leiðréttingu samkvæmt launavísitölu (það fyrirkomulag var tekið upp með lögum nr. 37/1999 en fram að því réðst uppfærslan af lánskjaravísitölu). Hér er því ekki verið að leggja til vísitölutengingu sem óþekkt er í lögnum, heldur að tenging við sömu vísitölu eigi við samkvæmt meginreglunni í 1. mgr. 7. gr. og undantekningunum í 3. og 4. mgr. 7. gr.

Í þessari grein frumvarpsins er loks lögð til breyting á 2. mgr. 15. gr. skbl. Þar er nú að finna fyrirmæli um að bætur samkvæmt 1. mgr. 15. gr. skuli ákveðna á grundvelli fjárhæða sem gilda þegar bótafjárhæð er ákveðin. Orðalag ákvæðisins endurspeglar ekki að öllu leyti þá túlkun sem Hæstiréttur hefur lagt til grundvallar. Þannig komst Hæstiréttur að því í Hrd. 2004, bls. 1047 (363/2003) að þrátt fyrir orðalag 2. mgr. 15. gr. skyldu fjárhæðirnar í 3. mgr. 7. gr. uppfærast til batahvarfa, en ekki til þess tíma þegar bótafjárhæð er ákveðin. Var það rökstutt svo að hverju sinni geti komið til álita hvort tjónþoli eigi að njóta lágmarkslaunanna

í 3. mgr. 7. gr., fremur en þeirra launa sem leiða af 1. mgr. 7. gr., og því sé óhjákvæmilegt að verðtrygging fjárhæða í fyrrnefnda ákvæðinu hlíti sömu reglum og verðtrygging atvinnutekna samkvæmt síðarnefnda ákvæðinu (sem skulu leiðrétt til batahvarfa, líkt og berum orðum er tekið fram í 1. mgr. 7. gr.). Í ljósi afstöðu Hæstaréttar samkvæmt dóminum verður að leggja hið sama til grundvallar að því er varðar hámarksárslaunin í 4. mgr. 7. gr. og svo virðist sem framangreind túlkun hafi verið lögð til grundvallar frá því að fyrrnefndur dómur var kveðinn upp. Fallast má á röksemdir Hæstaréttar fyrir því að miða uppfærslu umræddra fjárhæða við batahvörf, en sú regla er önnur en núverandi texti 2. mgr. 15. gr. mælir fyrir um. Verður að telja eðlilegt að 2. mgr. 15. gr. verði breytt á þann veg að ákvæðið mæli berum orðum fyrir um að uppfærsla fjárhæðanna í 3. og 4. mgr. 7. gr. miðist við batahvörf. Er því lagt til að mælt verði fyrir um að bætur samkvæmt 1. mgr. 15. gr. skuli ákveða á grundvelli fjárhæða sem gilda þegar bótafjárhæð er ákveðin, að undanskildum bóttum fyrir varanlega örorku sem ákveða skuli á grundvelli fjárhæða sem gilda þegar heilsufar tjónþola er orðið stöðugt, en síðastnefnda orðalagið er það sem notað er um batahvörf í lögnum. Samkvæmt framangreindu er hér ekki um efnisbreytingu að ræða með tilliti til framkvæmdar undanfarinna ára, heldur aðlögun ákvæðisins að gildandi framkvæmd.

Um 5. gr.

Í núgildandi 29. gr. skbl. segir að fjárhæðir samkvæmt lögnum séu miðaðar við lánskjaravísitölu eins og hún var 1. júlí 1993 (3282) og taki sömu breytingum og mælt er fyrir um í 15. gr., sbr. einnig lög nr. 12/1995, um vísitölu neysluverðs. Nauðsynlegt er að bæta inn tilvísun til launavísitölu í ákvæðið í ljósi þeirra breytinga sem lagðar eru til í 4. gr. frumvarpsins. Í greininni sem hér er lögð til felst því að inn í ákvæðið bætist „og launavísitölu eins og hún var á sama tíma (131,3)“. Þarfnast ákvæðið að öðru leyti ekki skýringa.

Um 6. gr.

Lagt er til að lögin öðlist gildi 1. janúar 2019. Þeim er ætlað að taka til líkamstjóns sem verður eftir gildistöku, þ.e. þegar tjónsatburðurinn sjálfur verður eftir gildistöku. Æskilegt er að marka slíkum breytingum skýran upphafspunkt og því er lögð til tiltekin dagsetning og viðmið um tjónsatvik, en í hinu síðarnefnda felst að ekki er unnt að miða við það tímamark þegar tjónið kemur fram eða er metið. Með gildistökuákvæðinu er váttryggingafélögum veitt rúmt svigrúm til að bregðast við væntanlegum breytingum en í janúar 2019 verða liðnir 13 mánuðir frá því að ráðgjafarhópurinn sem kom að vinnu við frumvarpið lauk störfum.